

BEARTAS TEARMAINN

Is é is aidhm le beartas tearmainn AE ná stádas iomchuí a thairiscint d'aon náisiúnach tríú tír atá ag iarraidh cosaint idirnáisiúnta i gceann de na Ballstáit agus chun a áirithiú go gcomhlíontar prionsabal an non-refoulement. Chun na críche sin, tá iarracht á déanamh ag an Aontas chun Comhchóras Eorpach Tearmainn a fhorbairt.

BUNÚS DLÍ

- Airteagail 67(2), 78 agus 80 den Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh (CFAE);
- Airteagal 18 de Chairt um Chearta Bunúsacha an Aontais Eorpaigh.

CUSPÓIRÍ

Is í aidhm AE í ná chun comhbheartas maidir le tearmann a fhorbairt, cosaint choimhdeach agus cosaint shealadach d'fhonn stádas iomchuí a thairiscint do gach náisiúnach tríú tír a bhfuil cosaint idirnáisiúnta de dhíth air, agus chun a áirithiú go ndéanfar prionsabal an non-refoulement a urramú. Ní mór don bheartas sin a bheith i gcomhréir le Coinbhinsiún na Ginéive i dtaobh Stádas Dídeanaithe an 28 Iúil 1951 agus le Prótacal an 31 Eanáir 1967 a ghabhann leis. Ní sholáthraítear in CFAE ná sa Chairt sainmhíniú ar na téarmaí 'tearmann' nó 'dídeanaí', ach déantar tagairt shonrach sa dhá cháipéis do Choinbhinsiún na Ginéive agus a Phrótacal araon.

A BHFUIL BAINTE AMACH

A. Dul chun cinn faoi Chonarthaí Amstardam agus Nice

Faoi Chonradh Maastricht na bliana 1993, tugadh isteach i gcreat institiúideach an Aontais Eorpaigh an comhar idir-rialtasach a bhí ann roimhe sin maidir le tearmann. Mar an príomhghníomhaí, bhí an Chomhairle chun an Coimisiún a rannpháirtiú ina cuid oibre agus an Pharlaimint a chur ar an eolas faoina tionscnaimh tearmainn; ní raibh aon dlínse ag Cúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh (CBAE) i dtaca le gnóthaí tearmainn.

I 1999, thug Conradh Amstardam cumhachtaí nua d'institiúidí an Aontais Eorpaigh chun reachtaíocht a tharraingt suas i réimse an tearmainn trí úsáid a bhaint as sásra institiúideach sonracha: idirthréimhse cúig bliana le ceart comhroinnte tionscnaimh idir an Coimisiún agus na Ballstáit agus cinneadh d'aon toil sa Chomhairle tar éis dul i gcomhairle leis an bParlaimint; lena chois sin, bronnadh dlínse i gcásanna sonracha ar CBAE. Chomh maith leis sin, foráladh le Conradh Amstardam, tar éis na cúig bliana tosaigh sin, go bhféadfadh an Chomhairle nós imeachta na comhchinnteoireachta

a chur i bhfeidhm agus gur cheart go nglacfaidh an Chomhairle a cinntí feasta trí thromlach cáilithe. Ghlac an Chomhairle cinneadh chun na críche sin ag deireadh 2004 agus tá feidhm ag an nós imeachta comhchinnteoireachta (a ghlaoitear an gnáthnós imeachta reachtach air ar na saolta seo) ó 2005.

Le glacadh Clár Tampere i nDeireadh Fómhair 1999, chinn an Chomhairle Eorpach gur cheart go gcuirfí an comhchóras Eorpach chun feidhme in dhá chéim: ba cheart go leanfadh as glacadh íoschaighdeán coiteann sa ghearrthearma nós imeachta comhchoiteann agus stádas aonfhoirmeach a bheith ann dóibh siúd ar deonaíodh tearmann dóibh atá bailí ar fud an Aontais go fadtréimhseach.

Is é a bhí mar thoradh air sin an 'chéad chéim' den Chomhchóras Eorpach Tearmainn (CET) ó 1999-2004, lena mbunaítear na critéir agus na sásraí lena gcinntear cé acu Ballstát atá freagrach as scrúdú a dhéanamh ar iarratais ar thearmann (a ghlacann ionad Choinbhinsiún Bhaile Átha Cliath/Idir-rialtasach 1990), lena n-áirítear an Bunachar Sonraí Dachtalascópachta Eorpach (Eurodac) a bhunú chun sonraí méarlorg a stóráil agus a chur i gcomparáid. Sainítear leis freisin íoschaighdeán choiteanna a raibh na Ballstáit chun cloí leo maidir le glacadh iarrthóirí tearmainn, cáilíochtaí cinntithe do chosaint idirnáisiúnta agus cineál na cosanta a tugadh, agus na nósanna imeachta bunaithe chun stádas dídeanaí a dheonú agus a tharraingt siar. Chuimsigh reachtaíocht eile cosaint shealadach i gcás insreabhadh ollmhór.

I mí na Samhna 2004, iarradh i gClár na Háige ionstraimí agus bearta an dara céim a ghlacadh faoi dheireadh 2010, agus cuireadh béim ar uailmhian an Aontais dul níos faide ná na caighdeáin íosta a bhaint amach agus nós imeachta tearmainn amháin a fhorbairt ina mbeadh ráthaíochtaí comhchoiteanna agus nós imeachta aonfhoirmeach dóibh siúd a dtugtar cosaint dóibh. I gComhaontú Eorpach 2008 um Inimirce agus um Thearmann, cuireadh an spriocdháta sin siar go 2012.

B. Conradh Liospóin

Tháinig athrú ar an scéal le Conradh Liospóin, a tháinig i bhfeidhm i mí na Nollag 2009, trí na bearta maidir le tearmann a athrú ó chaighdeáin íosta a leagan síos chuig comhchóras a chruthú ina mbeadh stádas aonfhoirmeach agus nósanna imeachta aonfhoirmeacha.

Ní mór do na nithe seo a leanas a bheith ar áireamh sa chomhchóras sin:

- Stádas aonfhoirmeach tearmainn;
- Stádas aonfhoirmeach cosanta coimhdí;
- Comhchóras de chosaint shealadach;
- Nósanna imeachta coiteanna chun stádas aonfhoirmeach tearmainn nó cosanta coimhdí a dheonú agus é a tharraingt siar;
- Critéir agus sásraí chun a chinneadh cé acu Ballstát atá freagrach as iarratas a bhreithniú;
- Caighdeáin maidir le dálaí glactha;
- Comhpháirtíocht agus comhar le tríú tíortha.

Ó theacht i bhfeidhm Chonradh Liospóin, foráiltear go sonrath freisin in Airteagal 80 CFAE do phrionsabal na dlúthpháirtíochta agus na comhroinnte córa freagrachta, lena n-áirítear aon ualaí airgeadais a bhaineann leis sin, idir na Ballstáit. Ba cheart, más gá, bearta iomchuí a bheith i ngníomhaíochtaí AE a bhaineann le tearmainn chun a áirithiú go ndéanfaí an prionsabal sin a fhíorú. Leis an gConradh, rinneadh athrú suntasach freisin ar an nós imeachta cinnteoireachta maidir le gnóthaí tearmainn, trí chomhchinnteoireacht a thabhairt isteach mar an nós imeachta caighdeánach. Ina theannta sin, feabhsaíodh na socruithe maidir le maoirseacht bhreithiúnach a bheith á déanamh ag CBAE. Is féidir le haon chúirt i mBallstát réamhrialuithe a lorg anois, seachas cúirteanna náisiúnta deiridh amháin, faoi mar a bhí roimhe sin. Chuir sé sin ar chumas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh corpas níos mó dlí a fhorbairt i réimse an tearmainn.

Le Clár Stóicólm, arna ghlacadh ag an gComhairle Eorpach an 10 Nollaig 2009, don tréimhse 2010-2014, athdhaingnítear an cuspóir 'réimse coiteann cosanta agus dlúthpháirtíochta a bhunú atá bunaithe ar nós imeachta comhchoiteann tearmainn agus stádas aonfhoirmeach dóibh siúd a bhfuil cosaint idirnáisiúnta deonaithe dóibh'. Leagtar béim ann, go háirithe, an gá leis an dlúthpháirtíocht éifeachtach a chur chun cinn leis na Ballstáit sin a bhfuil brú faoi leith orthu, agus an ról lárnach a bheadh ag an Oifig nua Eorpach Tacaíochta do Chúrsaí Tearmainn (EASO).

Cé gur chuir an Coimisiún a thograí don dara céim de CET síos chomh luath le 2008-2009, bhog na caibidlíochtaí ar aghaidh go mall. Dá réir sin, glacadh an 'dara' céim de CET tar éis theacht i bhfeidhm Chonradh Liospóin, agus rinneadh an bhéim ar chaighdeán íosta a athrú go nós imeachta comhchoiteann tearmainn ar bhonn stádas cosanta aonfhoirmeach.

C. Na príomhionstraimí dlí atá ann faoi láthair agus na hiarrachtaí athchóirithe reatha

Seachas an [Treoír athmhúnlaithé maidir le Cáilíochtaí](#), a tháinig i bhfeidhm i mí Eanáir 2012, níor tháinig na gníomhartha athmhúnlaithé reachtacha eile i bhfeidhm ach in Iúil 2013 ([Rialachán Eurodac](#); [Rialachán Bhaile Átha Cliath III](#); an [Treoír maidir le Coinníollacha Glactha](#); agus an [Treoír maidir le Níosanna Imeachta Tearmainn](#)), a d'fhág gur tháinig moill ar an trasuí a rinneadh i lár mhí Iúil 2015 ag buaic na géarchéime imirce. I Meitheamh 2014, shainmhínigh an Chomhairle Eorpach na [treoirlínte straitéiseacha](#) i gcomhair pleanáil reachtach agus oibríochtúil laistigh de réimse na saoirse, na slándála agus an cheartais (féach Airteagal 68 CFAE) do na blianta amach anseo bunaithe ar an [teachtairacht ón gCoimisiún](#) ó Mhárta 2014, agus ag cur leis an dul chun cinn a bhí déanta ag Clár Stóicólm. Leagtar béim sna treoirlínte sin gur thosaíocht gan sárú é CET a thrasuí go hiomlán agus é a chur chun feidhme go héifeachtach.

I bhfianaise an bhrú imirce ó bhí 2014 ann, d'eisigh an Coimisiún an [Clár Oibre Eorpach maidir leis an Imirce](#) i mBealtaine 2015 (4.2.3.), inar moladh roinnt beart chun dul i ngleic leis an mbrú seo, lena n-áirítear cur chuige na dteophointí —, arna chur ar bun idir EASO, an Ghníomhaireacht Eorpach um an nGarda Teorann agus Cósta (Frontex roimhe seo) agus Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh i ndáil le Comhar i bhForfheidhmiú an Dlí (Europol) — a oibríonn ar an láthair le Ballstáit

tosaigh chun inimirce a aithint, a chláru agus a méarloirge a aimsiú go mear. Tá cur chuige na dteophointí ceaptha freisin cur le cur chun feidhme na sásraí um athshuíomh éigeandála do 160 000 duine san iomlán a bhfuil cosaint idirnáisiúnta de dhíth orthu. Mhol an Coimisiún na sásraí chun cabhrú leis an Iodáil agus leis an nGréig agus ghlac an Chomhairle leo an [14](#) agus an [22 Meán Fómhair 2015](#), tar éis dul i gcomhairle leis an bParlaimint. Rinneadh cinneadh na Comhairle a chothabháil sa chúirt i mBreithiúnas Chúirt Bhreithiúnais an Aontais Eorpaigh an 6 Meán Fómhair 2017. Tá athshuíomh ceaptha le bheith ina shásra chun prionsabal na dlúthpháirtíochta agus comhroinnt chothrom na freagrachta a leagtar amach in Airteagal 80 den CFAE a chur chun feidhme sa chleachtas. Mar sin féin, tá na rátaí athshuímh [níos ísle ná mar a bhíodas ag súil leis](#) agus cuireadh athshuímh chun feidhme go mall.

Sa Chlár Oibre Eorpach maidir leis an Imirce, leagtar amach céimeanna breise chun athchóiriú a dhéanamh ar CET, a cuireadh i láthair in dhá phacáiste de thograí reachtacha i mí na Bealtaine agus mí Iúil 2016 agus tá siad á bplé faoi láthair idir an Pharlaimint agus an Chomhairle. Tá sé beartaithe leis an tsraith de thionscnaimh reachtacha CET a fheabhsú, *inter alia*, trí rialacháin atá infheidhme go díreach a mholadh in ionad treoracha (cé is moite de choinníollacha glactha, a leanfadh de bheith ina dtreoir agus a bheadh fós le cur chun feidhme sa dlí náisiúnta), agus cumhdaítear leis an tsraith sin an méid seo a leanas:

- Bearta chun [nósanna imeachta tearmainn](#) a shimpliú, a shoiléiriú agus a ghiorrú, ráthaíochtaí comhchoiteanna a áirithiú d'iarrthóirí tearmainn agus rialacha níos déine a áirithiú maidir le mí-úsáid a chomhrac, lena n-áirítear liosta coiteann de thíortha sábháilte tionscnaimh, a moladh ar dtús mar [rialachán ar leithligh](#). An 25 Aibreán 2018, ghlac Coiste um Shaoirsí Sibhialta, um Cheartas agus um Ghnóthaí Baile na Parlaiminte (Coiste LIBE) a [thuarascáil](#) — a fheidhmíonn mar shainordú chun dul i mbun caibidlíochta.
- Cé atá i dteideal cosaint idirnáisiúnta a fháil (féach an [Treoir maidir le Cáiliú](#)), chun cóineasú níos mó idir rátaí aitheantais agus cineálacha cosanta a bhaint amach, lena n-áirítear forálacha níos srianta a chuireann smachtbhannaí ar ghluaiseachtaí tánaisteacha na n-iarratasóirí agus athbhreithnithe éigeantacha stádais fiú do dhídeanaithe a bhfuil aitheantas faighte acu; Ghlac Coiste LIBE na Parlaiminte a [thuarascáil](#) an 15 Meitheamh 2017. I lár na bliana 2018, tháinig an Pharlaimint agus an Chomhairle ar chomhaontú polaitiúil; mar sin féin, ní bhfuair an comhaontú dóthain tacaíochta ó na Ballstáit^[1].
- [Dálaí glactha](#), arb iad na codanna is conspóidí díobh an tréimhse ar gá d'iarratasóirí ar chosaint idirnáisiúnta feitheamh sula mbíonn rochtain acu ar an margadh saothair agus cur chuige gránna an Choimisiúin a chuireann cosc ar iarratasóirí ó bhogadh ó Bhallstát nach bhfuil inniúil a n-éileamh ar thearmann a láimhseáil; Ghlac Coiste LIBE na Parlaiminte a [thuarascáil](#) maidir leis an togra an 25 Aibreán 2017. An 17 Bealtaine 2018, thug an suí iomlánach chun feidhmiú mar shainordú chun dul i mbun caibidlíochtaí idirinstiúideacha. I lár na bliana 2018, tháinig an Pharlaimint agus an Chomhairle ar chomhaontú polaitiúil. Mar sin féin, tá chaibidlíocht idir an Pharlaimint agus an Chomhairle fós ag dul ar aghaidh.

---

[1]<https://www.consilium.europa.eu/media/37402/st15252-en18.pdf>

- Athchóiriú ar [Rialachán Bhaile Átha Cliath](#), ina leagtar amach na critéir chun a chinneadh cén Ballstát atá freagrach as iarratas ar chosaint idirnáisiúnta a scrúdú (i bprionsabal, is í an chéad tír ina dtagann duine i dtír inti atá freagrach). Caomhnaíonn an togra na critéir atá i gcóras Bhaile Átha Cliath faoi láthair agus, ag an am céanna, caomhnaíonn siad sásra um leithdháileadh ceartaitheach chun na Ballstáit a shaoradh faoi bhrú díreireach; dá bhrí sin, tá [togra Mheán Fómhair 2015 ó gCoimisiún](#) le haghaidh rialachán maidir le práinnsásra athshuímh buan faoi chóras Bhaile Átha Cliath ar feitheamh faoi láthair sa Chomhairle. Ar an dul céanna, rinneadh an [togra níos luaithe chun rialachán Bhaile Átha Cliath a athrú](#) maidir leis an bhforáil a bhaineann leis an mBallstát inniúil chun scrúdú a dhéanamh ar an iarratas ar chosaint idirnáisiúnta de chuid mionaoiseach neamhthionlactha nach bhfuil gaolta ar chríoch na mBallstát acu a tharraingt siar agus áirítear a inneachar i dtogra reatha Bhaile Átha Cliath III; ghlac Coiste LIBE na Parlaiminte a [thuarascáil](#) an 19 Deireadh Fómhair 2017, ar dheimhnigh an suí iomlánach gurb í an sainordú chun dul i mbun caibidlíochtaí idirinstiúideacha.
- Athbhreithniú ar [bhunachar sonraí Eurodac do mhéarloirg lucht iarrtha tearmainn](#), é a fhairsingiú chun sonraí pearsanta náisiúnaigh tríú tír a chlúdach nach bhfuil iarratas ar chosaint idirnáisiúnta curtha isteach acu agus ar aimsíodh iad a bheith ag fanacht go neamhrialta in AE, rud a lamhálann don lucht forfheidhmithe dlí an bunachar sonraí a rochtain, agus méarloirg leanaí sé bliana d’aois agus níos sine a thaifeadadh chun rianú agus athaontú teaghlaigh a éascú. Fuair Coiste LIBE na Parlaiminte cead ón suí iomlánach chun tús a chur le caibidlíochtaí idirinstiúideacha ar bhonn a [thuarascáil](#) an 30 Bealtaine 2017 maidir leis an togra. Cuireadh tús le caibidlíochtaí leis an gComhairle i Meán Fómhair 2017 agus tháinig an Pharlaimint agus an Chomhairle ar pháirt-chomhaontú sealadach i Meitheamh 2018.
- EASO a thiontú ó ghníomhaireacht de chuid AE a thugann tacaíocht go [Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann](#)(GAET), a bheadh freagrach as feidhmiú CET a éascú, agus cóineasú i measúnú na n-iarratas ar tearmann ar fud AE a áirithiú agus faireachán a dhéanamh ar chur i bhfeidhm oibríochtúil agus teicniúil a bheith á dhéanamh ar dhlí an Aontais, lena n-áirítear cabhrú leis na Ballstáit i dtaca le saineolaithe náisiúnta a chur faoi oiliúint. Ghlac an Pharlaimint a [thuarascáil](#) maidir leis an togra an 8 Nollaig 2016, agus i lár mhí an Mheithimh 2017, tháingthas ar chomhaontú leathan sealadach leis an gComhairle. I mí Mheán Fómhair 2018, chuir an Coimisiún [togra modhnaithe](#) i láthair le haghaidh neartú a dhéanamh ar an leibhéal foirne, ar a lán uirlisí agus ar a acmhainní airgeadais, chun a áirithiú gur féidir leis na Ballstáit a bheith ag brath ar thacaíocht iomlán AE i gcónaí.
- [Creat Athlonnaithe an Aontais](#), lena ndéanfaí foráil do chomhrialacha AE maidir le cead isteach a thabhairt do náisiúnaigh tríú tír, lena n-áirítear tacaíocht airgeadais d’iarrachtaí athlonnaithe na mBallstát, agus, ar an gcaoi sin, na cláir athlonnaithe iltaobhacha agus náisiúnta atá ann faoi láthair a chomhlánú. Ghlac Coiste LIBE na Parlaiminte a [thuarascáil](#) maidir leis an togra an 12 Deireadh Fómhair 2017 agus tugadh an sainordú dó chun caibidlíocht a dhéanamh leis an gComhairle.

Tá [Treoir 2001 maidir le híoschaighdeáin chun cosaint shealadach a thabhairt](#) i gcás insreabhadh ollmhór daoine easáitithe i bhfeidhm ach ní raibh an Treoir sin i bhfeidhm go dtí seo, fiú amháin i mbuaic na géarchéim imirce is é is dóichí de bharr chomh doiléir agus atá a chuid téarmaí agus teannas idir na Ballstáit sa Chomhairle faoi chomhroinnt dualgas.

D. An ghné sheachtrach

Is é an [Cur Chuige Domhanda maidir le hImirce agus Soghluaisteacht](#) (GAMM), arna ghlacadh ag an gCoimisiún in 2011, an creat uileghabhálach i ndáil le beartas an Aontais Eorpaigh maidir le himirce agus le tearmann. Sainíonn sí mar a dhéanann AE a idirphlé beartais agus an comhar le tíortha nach bhfuil in AE, bunaithe ar thosaíochtaí atá sainithe go soiléir. Tá sé leabaithe i ngníomhaíocht sheachtrach iomlán AE agus tá comhar forbartha ann. Is iad na príomhchuspóirí atá leis an imirce dhleathach a eagrú ar bhealach níos fearr, imirce mhídhleathach a chosc agus a chomhrac, an tionchar atá ag imirce agus ag soghluaisteacht a uasmhéadú agus cosaint idirnáisiúnta a chur chun cinn.

Tháinig an Chomhairle Eorpach agus an Tuirc ar chomhaontú i mí an Mhárta 2016 a raibh mar aidhm leo sreabhadh na n-imirceach neamhrialta chun na hEorpa tríd an Tuirc a laghdú. Dar le [Ráiteas AE-na Tuirce](#), ba cheart gach imirceach neamhrialta nua agus gach iarrthóir tearmainn a thagann ón Tuirc chuig oileáin na Gréige agus ar dearbhaíodh a n-iarratas ar thearmann a bheith neamh-inghlactha a thabhairt ar ais chun na Tuirce. Agus i gcás gach Siriaigh a d'fhill ar an Tuirc, ba cheart Siriach eile a athlonnú in AE, mar mhalairt ar léirscaoileadh víosaí breise le haghaidh shaoránaigh na Tuirce agus íocaíocht EUR 6 bhiliún faoin tSaoráid do Dhídeanaithe sa Tuirc, go dtí deireadh na bliana 2018. De réir na [Tuarascála ar Dhul chun cinn ón gCoimisiún maidir le Cur Chun Feidhme an Chláir Oibre Eorpaigh maidir leis an Imirce](#), Bealtaine 2018, tá ról lárnach fós ag an Ráiteas sin chun a áirithiú go dtabharfar aghaidh go héifeachtach ar dhúshlán na himirce in oirthear na Meánmhara. Mar sin féin, tugann an tuarascáil le fios gur ann in gcónaí d'easnamh: go háirithe, leanann an ráta mall ina ndéantar iarratais ar thearmann a scrúdú sa Ghréig de bheith ag cur moill ar dhaoine ag filleadh chun na Tuirce.

Ar an leibhéal domhanda, i Meán Fómhair 2016, ghlac Comhthionól Ginearálta na Náisiún Aontaithe d'aon toil le [Dearbhú Nua-Eabhrac do Dhídeanaithe agus Imircigh](#), dearbhú polaitiúil tábhachtach a bhfuil sé mar aidhm aige feabhas a chur ar an gcaoi a bhfreagraíonn an pobal idirnáisiúnta do ghluaiseachtaí móra dídeanaithe agus imirceach, agus ar staideanna dídeanaithe a mhair tamall fada. Mar thoradh air sin, tá dhá chomhshocrú domhanda le glacadh in 2018 - ceann amháin do dhídeanaithe agus ceann eile d'imircigh eile. Leagtar amach i nDearbhú Nua Eabhrac an Creat Cuimsitheach Freagartha do Dhídeanaithe (CRRF), ag a bhfuil gníomhaíochtaí ar leith atá de dhíth chun brú ar na tíortha óstacha a mhaolú agus ar mhuintir dídeanaithe a fheabhsú, rochtain a bheith ar réitigh tríú tír a leathnú agus tacú le coinníollacha i dtíortha tionscnaimh a ligean do dhídeanaithe filleadh le sábháilteacht agus dínit. Mar chuid den obair leantach ar Dhearbhú Nua-Eabhrac 2016, molfaidh an tArd-Choimisinéir le haghaidh Dídeanaithe an Comhshocrú Domhanda maidir le Dídeanaithe ina thuarascáil bhliantúil don Tionól Ginearálta in 2018.

Ina suí iomlánach in Aibreán 2018, [ghlac an Pharlaimint an seasamh gur gá do AE agus do na Ballstáit a bheith ar thús cadhnaíochta](#) sna cainteanna atá fós ar siúl ar an leibhéal domhanda d'fhonn dhá chomhshocrú a réiteach, go háirithe i bhfianaise an chinnidh a rinne SAM chun tarraingt siar ón na caibidlíochtaí sin.

E. An maoiniú atá ar fáil do bheartais tearmainn

Is é an Ciste um Thearmann, Imirce agus Lánpháirtíocht (AMIF) an phríomhionstraim maoinithe i mbuiséad AE i réimse an tearmainn. Méadaíodh leithdháileadh AMIF don tréimhse 2014-2020 ó EUR 3.31 billiún go EUR 6.6 billiún. Maidir leis an gcéad bhuiséad fadtéarmach eile de chuid an Aontais Eorpaigh don tréimhse 2021-2027, tá sé beartaithe ag an gCoimisiún maoiniú faoin gCiste Tearmainn agus Imirce athnuaite (CTI) a mhéadú 51% go EUR 10.4 billiún, chun, *inter alia*, gach gné de CET a neartú agus a fhorbairt, lena n-áirítear a ghné sheachtrach. Le hionstraimí eile maoiniúcháin AE amhail Ciste Sóisialta na hEorpa (CSE) (2.3.2), an Ciste um Chabhair Eorpach do na Daoine is Díothaí (FEAD) (2.3.9) agus Ciste Forbraíochta Réigiúnaí na hEorpa (CFRE) (3.1.2), déantar cistí a leithdháileadh freisin, chun tacú le lánpháirtíú dídeanaithe agus imirceach den chuid is mó, cé nach dtugtar cuntas ar leithligh sna línte buiséid agus nach bhfuil siad soiléir.

Ar an gcaoi chéanna, tháinig méadú ar an leithdháileadh tosaigh 2014-2020 a tugadh do EASO (Gníomhaireacht an Aontais Eorpaigh um Thearmann (GAET) amach anseo) ó EUR 109 milliún go EUR 456 mhilliún. Chun go mbeidh sí réidh le tacaíocht oibríochtúil iomlán a thabhairt do nósanna imeachta tearmainn sa todhchaí, tá buiséad EUR 1.25 billiún don tréimhse 2021-2027 mholta ag an gCoimisiún.

Lasmuigh den chreat airgeadais ilbhliantúil (CAI) — ach faoi bhuiséad AE — tá cistí iontaobhais ann do bhearta seachtracha, amhail Ciste Ionntaobhais Éigeandála an Aontais Eorpaigh don Afraic (EUR 1.8 billiún) chun cuidiú le tíortha san Afraic i mbainistiú imirce agus i rialú teorainneacha, Ciste Ionntaobhais Réigiúnach an Aontais Eorpaigh (EUR 500 milliún), mar fhreagra ar an ngéarchéim sa tSiria, agus an tSaoráid do Dhídeanaithe don Tuirc (EUR 3 bhilliún do 2016-2017 agus EUR 3 bhilliún do 2018-2019).

Ar deireadh, lasmuigh de bhuiséad AE, an Ciste Eorpach Forbraíochta (CEF) (EUR 30.5 billiún, as ar tháinig EUR 2.2 billiún ó Chiste Ionntaobhais Éigeandála an Aontais Eorpaigh don Afraic), dírithe ar an mbochtaineacht a dhíothú agus Clár Oibre 2030 don Fhorbairt Inbhuanaithe a bhaint amach, ach tá níos mó i gceist leis sin chun freagairt a thabhairt ar shaincheisteanna imirce le blianta beaga anuas.

RÓL PHARLAIMINT NA HEORPA

Bhí Parlaimint na hEorpa i gcónaí go mór ar son chomhchóras tearmainn Eorpach, i gcomhréir le gealltanais dhlíthiúla an Aontais. D'éiligh an Pharlaimint freisin go ndéanfaí imirce neamhdhleathach a laghdú agus go gcosnófar grúpaí leochaileacha.

[Le rún 12 Aibreán 2016](#) maidir leis an staid sa Mheánmhuir agus leis an ngá le cur chuige iomlánaíoch AE i leith na himirce, tugtar forbhreathnú ar phríomhsheasaimh na Parlaiminte agus ar na hábhair imní atá ann i réimse an tearmainn.

Tá nósanna imeachta cothroma atá iontaofa agus curtha chun feidhme á n-éileamh ag an bParlaimint, ar nósanna imeachta iad a chuirfear chun feidhme go héifeachtach iad agus a bheidh bunaithe ar phrionsabal an non-refoulement. Leag sí béim ar an ngá aon laghdú ar leibhéal na cosanta nó ar cháilíocht glactha a sheachaint agus chun go n-áiritheofaí go ndéanfaí an t-ualach atá ar na Ballstáit ag teorainneacha seachtracha AE a chomhroinnt níos cothroime. Tá an Pharlaimint ag iarraidh ar na Ballstáit leas a bhaint as na féidearthachtaí atá ann cheana maidir le víosaí daonnúla a chur ar fáil agus measann sí gur cheart do dhaoine atá ag iarraidh cosaint idirnáisiúnta a bheith in ann iarratas a dhéanamh ag aon chonsalacht nó ambasáid ar víosa daonnúil Eorpach, dá bhrí sin, go ndéanfaí leasú ar Chód Víosaí an Aontais.

I dtuairim na Parlaiminte, tá gá le bearta breise chun a áirithiú go dtiocfaidh an Comhchóras Eorpach Tearmainn chun bheith aonfhoirmeach go fírinneach: tá gá le measúnú cuimsitheach ar a chur chun feidhme. Tá an tábhacht a bhaineann le haitheantas frithpháirteach ó na Ballstáit, ní hamháin do chinntí diúltacha tearmainn ach freisin do chinntí dearfacha tearmainn curtha in iúl ag an bParlaimint.

Tá béim curtha ag an bParlaimint nár cheart go bhféadfaí daoine a choinneáil ach amháin in imthosca eisceachtúla atá sainithe go soiléir agus gur cheart go mbeadh ceart ann achomhairc a lorg ina choinne os comhair cúirte. Thacaigh sí le cruthú na hOifige Tacaíochta Eorpaí do Chúrsaí Tearmainn.

Maidir leis an gcaidreamh le tríú tíortha, faoin [gCur Chuige Domhanda i leith na hImirce agus na Soghluaisteachta](#), d'iarr an Pharlaimint go gcuirfí dlús le hiarrachtaí forbartha acmhainne agus le gníomhaíochtaí athlonnaithe, rud ba cheart a chur i gcrích in éineacht le tríú tíortha a bhfuil pobail mhóra dídeanaithe á n-óstáil acu. Bhí an Pharlaimint den tuairim gur gá don chomhar le tríú tíortha díriú ar dhul i ngleic le bunchúiseanna na sreafaí neamhrialta imirce chuig an Eoraip.

Féadfaidh an Pharlaimint freisin caingean le haghaidh neamhniú a thabhairt roimh CBAE. Baineadh feidhm as an ionstraim sin go rathúil (féach [Breithiúnas CBAE an 6 Bealtaine 2008](#)) chun na forálacha a bhaineann le socruithe chun an liosta coiteann de thríú tíortha a mheastar a bheith ina dtíortha sábháilte tionscnaimh agus tríú tíortha sábháilte san Eoraip dá bhforáiltear i dTreoir 2005/85/CE ón gComhairle a neamhniú.

Léigh tuilleadh faoin ábhar seo:

- [An imirce san Eoraip](#)
- [An ghéarchéim imirce san Eoraip](#)
- [Beartas inimirce AE](#)

Ina Sokolska
05/2019

